

LAPPEENRANTA LINNOITUS

Ratsuväkimuseon seinänvierustan kaivutyön arkeologinen valvonta 2019

Johanna Roiha

Tilaaaja: Lappeenrannan kaupunki

Sisältö

Perustiedot	2
Kartat	3
Valvonta	4
Tulos	9
Lähteet	9

Kansikuva: Lappeenrannan linnoituksen valleja sekä muistomerkki vanhan kirkon paikalla Ratsuväkimuseon takana.

Perustiedot

Alue: Lappeenranta, Ratsuväkimuseo. *Lappeenrannan linnoitus ja vanha asemakaava-alue (muinaisjäännöstunnus: 1000007474)*. Ratsuväkimuseo.

Tarkoitus: Valvoa tuleeko maan kaivamisessa esiin arkeologisia jäännöksiä, jotka vaatisivat tarkempia tutkimuksia.

Työaika: Maastotyö 1.10, 2.10, 4.10 ja 7.10.2019.

Kustantaja: Lappeenrannan kaupunki.

Tekijät: Mikroliitti Oy, Johanna Roiha.

Tutkimuslupa: MV/57/05.04.01.02/2019.

Tulokset Alueella ei havaittu kulttuurikerroksia tai kiinteään muinaisjäännökseen viittaavia rakenteita. Ratsuväkimuseon seinänvierustaa on kaivettu aikaisemmin ja alueella oli mm. kaksi isoa kaivoa sekä kaapelointia.

Lappeenrannan linnoitus merkittynä punaisella ympyrällä.

Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta syksyllä 2019, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 09/2019. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmattunusta. Valokuvat ovat digitaalisia ja ne ovat tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä.

Kartat

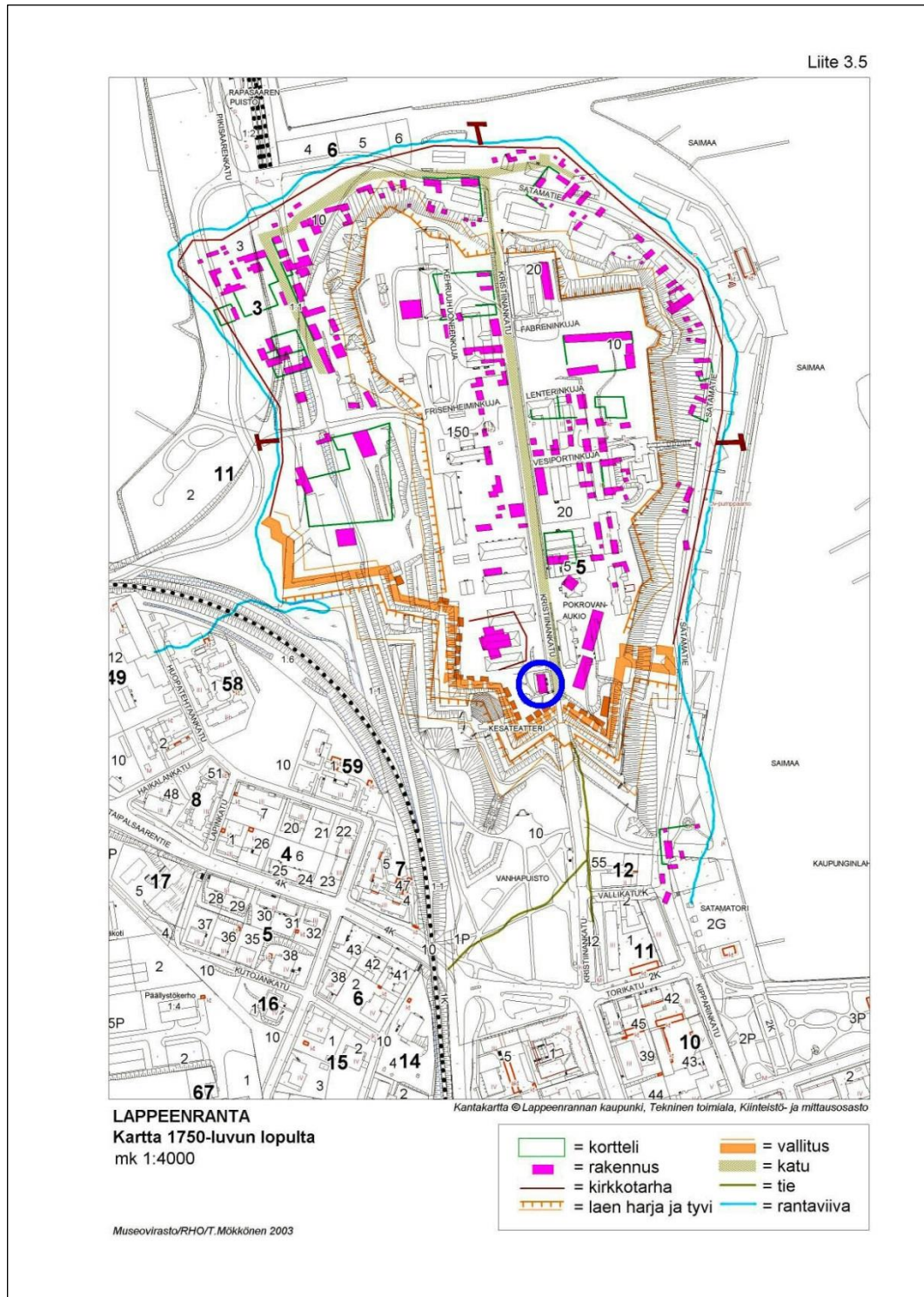
Lappeenrannan linnoituksen alue (punainen viivoitus), muinaisjäännös tunnus: 1000007474

Ratsuväkimuseo on ympäröity punaisella.

Valvottu alue Ratsuväkimuseon etelä ja länsipuolella on merkitty vihreällä.

Lappeenrannan linnoituksen kaavakartta 1750-luvulta. Ratsuväkimuseon kohta on ympyröity sinisellä. Kartta on Teemu Mökkösen (2003) inventointiraportin liitteistä (lisää vanhoja karttoja kts. Mökkösen raportti).

Valvonta

Lappeenrannan linnoituksessa sijaitsevan Ratsuväkimuseon peruskorjaukseen liittyen rakennuksen länsi- ja eteläpuolisella piha-alueella tehtiin uusi mukulakiveys, salaojitus sadevesille ja kaapelioja valvontakameroita varten. Alue on muinaismuistolailalla suojeltu kiinteä muinaisjäänös *Lappeenrannan linnoitus ja vanha asemakaava-alue (muinaisjäänöstunnus: 1000007474)*. Lappeenrannan kaupunki tilasi kaivutöiden arkeologisen valvonnan Mikroliitti Oy:ltä. Arkeologi

Johanna Roiha valvoi kaivua 1.10, 2.10, 4.10 ja 7.10.2019 valvonnan kannalta hyvissä olosuhteissa. Valvonnalle oli Museoviraston antama tutkimuslupa (MV/57/05.04.01.02/2019).

Lappeenrannan linnoituksessa sijaitsevaa Ratsuväkimuseota on peruskorjattu aikaisempina vuosina ja rakennuksen ympäristöä on samalla kaivettu useaan otteeseen (ks. aikaisemmat valvontaraportit J. Koskinen, Mikroliitti Oy 2018).

Kaivuutyö alkoi vanhojen suurten kaivojen paikantamisella ja esiin kaivuulla. Kaksi suurta kaivoa sijaitsevat Ratsuväkimuseon länsipuolella, noin rakennuksen puolivälin kohdalla noin kahden metrin päässä seinästä. Maaperä kaivojen ympärillä oli hienoa hiekkaa eikä mitään havaintoja kulttuurikerroksista tai edes irtolöydöistä tehty kaivojen läheisyydessä. Luultavasti maaperää on muokattu laajalta alueelta kaivojen asennustöiden aikaan.

Vasen. Ensimmäistä kaivoa otetaan esiin. Oikea. Molemmat kaivot esillä ja kannet poistettuna.

Kaivojen jälkeen siirryttiin kaivamaan rakennusten seinustaa, eli tulevan mukulakiveyksen paikkaa. Seinustalla kulki kaapeleita ja maaperä seinustalla oli multaista täyttömaata, jota on kaivettu aiemminkin kaapeleita asennettaessa. Ehjiä rakenteita tai löytöjä ei havaittu. Tiiltä ja laastinpaloja oli alueella jonkin verran.

Vasen. Seinustan kaivuutyö alkoi. Oikea. Kaapeleita lähellä rakennuksen lounaisnurkkaa.

Kaivuutyö eteni rakennuksen länsiseinustalta eteläseinustalle ja maaperä alueella jatkui melko samankaltaisena multamaana. Seinustan kaivuutyön jälkeen siirryttiin kaivamaan maakaapelille kapea oja, joka alkoi Kristiinankadun kulmalla olevan valaisinpylvään kohdalta ja yhdistyi lähellä rakennuksen kaakkoiskulmaa seinänvieruskaivantoon. Erillisen kaapeliojan syvyys oli n. 50 cm ja leveys n. 50 – 60 cm. Samalla kaivettiin erillinen noin metrin pätkä, 50 cm leveä ja 50 cm syvä

ojaa eteläseinustalta kohtisuoraan etelään kaapelia varten. Maaperä alueella oli multamaata, ja syvemmällä hiekkaa. Lähellä rakennuksen kaakkoiskulmaa havaittiin muutama kivi, jotka saattoivat olla vanhemman mukulakiveyksen reunakiviä. Muuten alueella ei ollut säilynyt mitään aikaisempia rakenteita tai kulttuurikerroksia.

Vasen. Kaivuutyö rakennuksen eteläpäädyssä. Oikea kaapeliojan kaivuuta lähellä Kristiinankatua.

Vasen. Kaapelioja kaivettu länteen Kristiinankadulle. Oikea. Pieni erillinen pätkä kaapeliojaa.

Vasen. Pieni pätkä kivistä, sekä laastia ja tiilenmurskaa kohdassa, jossa kaapelioja yhdistyi muuhun seinänvieruskaivantoon rakennuksen eteläpäädyssä. Oikea. Rakennuksen länsipuolen seinänvierustaa kaivetaan.

Kaivuutyö jatkui rakennuksen länsiseinustalla, jossa maaperä oli hiekkaa. Alueella kulki vanhoja sähköjohtoja sekä puhelinkaapeli, eikä alkuperäisiä maakerroksia ollut säilynyt seinänvierustalla. Havaintoja löydöistä ei tehty, mutta maaperä oli laastin ja tiilimurskan sekaista täyttömaata.

Kaivuutyötä jouduttiin jatkamaan vielä rakennuksen eteläpäädyssä, jotta kaikki multamaa saatiin kaivettua pois ja mukulakiveyksille voitiin rakentaa tukevampi perustus. Hiekka tuli esiin rakennuksen kaakkoiskulmalla noin 60 cm syvyydessä, lähempänä lounaiskulmaa alueelle oli kasattu kiviä (ilmeisesti sadevesien takia) ja lähempänä lounaiskulmaa kaivettiin noin 90 cm syvyyteen. Kaivanto täytettiin välittömästi kivimurskalla, jotta rakennuksen pääty ja perustus saatiin tuettua.

Vasen. Kaapeleita esillä rakennuksen länsiseinustalla. Oikea. Kaivantoa syvennetään ja multakerroksia poistetaan rakennuksen eteläpäädyssä.

Vasen. Hiekkamaan pinta saatu esille lähellä kaakkoiskulmaa. Oikea. Hiekka tuli esiin vasta syvemmällä lähellä rakennuksen lounaiskulmaa ja alueelta jouduttiin poistamaan suurehkoja kiviä, jotka eivät muodostaneet mitään rakennetta, vaan ilmeisesti kiviä oli kasattu sadevesien takia.

Lopuksi kaivettiin kaapelioja rakennuksen luoteiskulmalta kohti luodetta ja viereisen rakennuksen kulmalla olevaa muuntajakaappia. Kaivetun ojan syvyys oli n. 45 cm ja leveys 50 cm. Alueella oli useita irtoluita, kuten ihmisen kallon osia sekä hampaita, mutta ehjiä hautauksia ei havaittu. Suurin osa kaapeliojasta kulki alueella, jota on kaivettu ja täytetty aikaisemminkin.

Vasen. Kaapeliojan kaivuutyö alku lähellä rakennuksen luoteisnurkkaa. Oikea. Kaapeliojaa kaivetaan kohti luoteessa olevan rakennuksen kulmaa.

Vasen. Aikaisemmin kaivetut kaapelit on otettu esiin. Oikea. Luoteiskulman kaivantoa syvennetään ja multamaata poistetaan.

Kaivuutyö viimeisteltiin syventämällä kaivantoa myös rakennuksen länsipuolella, jotta kaikki multamaa saatiin hiekan päältä pois ja mukulakiveykselle pystyttiin rakentamaan tukevampi pohja. Aivan viimeisenä kaivettiin syvä salaojakaivon kohta rakennuksen lounaiskulmaan. Kaivannon kohdalta poistettiin suuria kiviä, joita on luultavasti kasattu kulmaan rakennuksen perustusvaiheessa. Havaintoja rakenteista tai kulttuurikerroksista ei tehty tältäkään kohdalta.

Vasen. Kaivuutyön viimeistelyä länsiseinustalla. Oikea. Sadevesikaivon paikka rakennuksen lounaiskulmalla, eteläseinusta on tuettu kivimurskeella.

Tulos

Valvonnassa ei tullut esiin kulttuurikerroksia tai rakenteita. Löytöjä alueella oli hyvin vähän, ainoastaan kaapeliojan kohdalla rakennuksen luoteiskulmalla havaittiin irtoluita. Muuten löydöt rajoituivat muutamaan naulaan, metallinkappaleisiin ja moderneihin roskeisiin. Kaivannot tehtiin alueille, jota on kaivettu aikaisemminkin esimerkiksi kaivojen ja kaapeleiden asennusvaiheissa, joten alueella ei ole säilynyt ehjiä rakenteita tai maakerroksia.

8.12.2019

Johanna Roiha

Lähteet

- Koskinen, J. 2018. Lappeenranta. Ratsuväkimuseo. Lämpöputken kaivun arkeologinen valvonta 14.–15.11.2018. Mikroliitti Oy.
- Mökkönen, T. 2003. Lappeenranta - Villmanstrand. Kaupunkiarkeologinen inventointi. Tutkimusraportti.